

از «8 دی» تا «31 دسامبر» از «روز همبستگی آذری های جهان» تا «روز همبستگی ایران و جمهوری آذربایجان»

g/سرویس آذربایجان

از «8 دی» تا «31 دسامبر» از «روز همبستگی آذری های جهان» تا «روز همبستگی ایران و جمهوری آذربایجان»

... اگر نگاهی هر چند گذرا به تاریخ داشته باشیم به نیکی در خواهیم یافت ، مردم آذربایجان در کنار همه خصوصیات برجسته خود ، واجد ویژگی مهمی هستند که می توان آن را تحت عنوان «یوم ... آفرینی» مورد بررسی قرار داد. بی شک روزی که شاه اسماعیل صفوی مذهب تشیع را به عنوان مذهب رسمی ایران اعلام نمود و یا ایامی که مردم تبریز در جریان مشروطیت و با رهبری مردان نیکنامی همچون ثقه الاسلام، شیخ محمد خیابانی ،ستارخان و باقرخان در مقابل استبداد ایستادگی کردند و یا روزی که قیام 29 بهمن 1356 را خلق نمودند و... در حقیقت در لابلای تاریخ نشانه گذاری و «یوم ... آفرینی» می نمودند تا بسان چراغ راهنمایی برای آیندگان باشند.

مقام معظم رهبری در کلامی می فرماید: «روزهای سال ، به طور طبیعی و به خودی خود، همه مثل همدند ؛ این انسانها هستند ، این اراده ها و مجاهدتهاست که یک روز را از میان روزهای دیگر بر می کشند و آن را مشخص می کنند و مثل یک پرچمی نگه می دارد تا راهنمای دیگران باشد .»

و روز 8 دی از همین روزهایی است که مردم تبریز آن را از میان روزهای دیگر بیرون کشیدند، تا زمینه ساز خلق «یوم الله» 9 دی توسط مردم ایران باشند که بواسطه آن؛ طومار فتنه ای که دشمنان دیرین اسلام و ایران را به طمع انداخته بود ، برچیده شد.

گرچه حرکت خود جوش مردم تبریز در «یوم الله» 8 دی 1388 از جنبه های مختلفی قابل امان نظر است ، لیکن در این مختصر، نظر به تقارن تقریبی آن با روز 31 دسامبر که در کشور همسایه ایران، تحت عنوان «روز همبستگی آذربایجانی های جهان» نامگذاری شده است ، پیامدهای فراملی این حرکت مورد بررسی قرار می گیرد.

در جریان فتنه سال 88 ، از جمله امیدواریهایی یکی از سران فتنه انتساب وی به آذربایجان بود و چنین گمان می نمود که مردم آذربایجان به ویژه تبریز بواسطه این انتساب ، همراه فتنه ای خواهند شد که او در حقیقت پیاده سرباز آن بود. البته این فکر از سوی رسانه های مختلف فراملی تقویت می شد و در این میان رسانه ها و تحلیل گران دولتی و ضد ایرانی همسایه شمالی ایران گوی سبقت را از شبکه های ضد ایرانی سرویسهای اطلاعاتی بین المللی مانند انگلیس و آمریکا نیز روده بودند. این رسانه ها که البته ایران ستیزی جزء لاینفک برنامه های آن محسوب می گردند در ایام فتنه، تبلیغات ضد ایرانی خود را بر روی دو موضوع متمرکز نموده بودند : اولاً تلاش می نمودند این مطلب را به مردم مسلمان جمهوری آذربایجان و البته سایر مخاطبین خود القاء نمایند که عمر حکومت دینی در ایران به سر آمده و اساساً دین توانایی حکومت دراز مدت را ندارد و ثانیاً می کوشیدند چنین وانمود نمایند، که شرایط برای جدایی آذربایجان از ایران و تشکیل آذربایجان واحد فراهم گردیده است ؛ و البته برای تحقق این دو موضوع؛ چه هزینه ها که نکردند و چه اقدامات عملی که انجام ندادند که شرح آنها از حوصله بحث خارج است.

در چنین فضایی بود که مردم تبریز که تا 8 دی ماه نیز هیچ روی خوشی به سران فتنه نشان نداده بودند ، در نتیجه بی حرمتی طرفداران فتنه به عاشورا، عاشورایی شدند و در یک حرکت خود جوش به خیابانها آمدند و یکبار دیگر نقش تاریخی خود «یوم ... آفرینی» را به بهترین شکل ممکن ایفا نمودند و نشان دادند بر خلاف ادعای افرادی که در شمال ارس بر طبل قوم گرایی می کوبند هیچ توجهی به این موضوعات نداشته و برای آنان حفظ شعائر مذهبی و نظام اسلامی در درجه اول الویت می باشد. مردم تبریز با این اقدام خود علاوه بر اینکه 8 دی را در تاریخ آذربایجان جاودانه نمودند، باعث شدند حماسه 9 دی نیز توسط مردم سراسر ایران شکل گیرد.

بعد از حرکت انقلابی مردم تبریز بود که هم سران فتنه از آذربایجان نا امید شدند و هم رسانه های ضد ایرانی قوم گرا به بطلان تحلیل های خود در خصوص آذربایجان پی بردند.

البته انتظار می رفت پس از یوم الله 8 دی ماه که مردم آذربایجان و تبریز با رساترین فریاد تعلق خاطر خود به ایران و اسلام را فریاد زدند، محافل و رسانه های قوم گرای جمهوری آذربایجان که در وابستگی آنان به صهیونیستها شکی وجود ندارد ، سیاست خود در خصوص مردم آذربایجان تاریخی را اندکی تغییر دهند ، لیکن آنان همچنان در اوهام غیر قابل تعبیر خود سیر می نمایند و این روزها که در آستانه 31 دسامبر قرار گرفته ایم، توهومات محافلی مانند کنگره به اصطلاح آذریهای جهان و نیز کمیته دولتی دیاسپورای جمهوری آذربایجان به اوج خود نزدیک می شود که برگزاری نشست ضد ایرانی در 15 آذر و نیز دعوت از برخی افراد فراری ضد انقلاب به باکو از نشانه های این موضوع محسوب می گردد.

روز 31 دسامبر در جمهوری آذربایجان تحت عنوان «روز همبستگی آذربایجانی های جهان» تعطیل رسمی و عید اعلام شده است.

در سال 1989 عده زیادی از مردم جمهوری خود مختار نخجوان که تحت سیطره کمونیست ها از ارتباط با دنیای خارج و هم کیشان خود محروم شده بودند به پا خواستند و به طرف ایران حرکت کردند و استحکامات مهندسی وسیم خاردارهایی که مردم آذربایجان را از ایران جدا می کرد خراب کرده و با فریادهای الله اکبر خود را به آب خروشان ارس زدند تا به ایران ملحق شوند، ولی کمونیست ها با توسل به زور به کشتار مردم جمهوری آذربایجان اقدام نمودند. کشتاری که منجر به جریحه دار شدن مسلمانان ایران و آذربایجان گردید. البته در آن ایام؛ ایران به تازگی از جنگ تحمیلی رهایی یافته بود و بی شک اتحاد جماهیر شوروی نیز تحمل تلاش ایران برای پذیرش درخواست آذری ها در خصوص الحاق را نداشت؛ لذا این افراد با یک جلد قرآن کریم اهدایی ایران به ناچار به شمال ارس برگشتند.

این اتفاق تاریخی که نشانی روشن از علاقمندی مردم نخجوان به گذشته تاریخی و دینی خود محسوب می گردد ، در جمهوری آذربایجان بر اساس نگاه قوم گرایانه تحریف شد. نخست به ابتکار مرحوم حیدر علی اف ، رئیس مجلس وقت جمهوری خود مختار نخجوان در 16 دسامبر 1990 شورای عالی این جمهوری مصوبه ای تصویب کرد و 31 دسامبر را روز همبستگی آذری های جهان اعلام کرد و بعدها نیز شورای عالی جمهوری آذربایجان مصوبه ای همانند مصوبه جمهوری خود مختار نخجوان تصویب نمود. بدین ترتیب از سال 1991 تا کنون هر سال در جمهوری آذربایجان 31 دسامبر به عنوان روز عید و روز همبستگی آذری های جهان جشن گرفته می شود که در جریان آن اقدامات و سخنرانی های ضد ایرانی زیادی صورت می گیرد و پیامهایی که می توان نشانه های دخالت در امور داخلی ایران را در آنها دید صادر می گردد که البته همه اینها؛ هم مغایر با سیاست اعلامی جمهوری آذربایجان در قبال ایران می باشد و هم بزرگترین توهین به مردم مناطق آذری نشین ایران محسوب می گردد .

به نظر می رسد در شرایط کنونی که دو کشور همسایه ایران و جمهوری آذربایجان پس از یک دوره روابط همراه با تنش، عزم جدی خویش برای گسترش روابط فیما بین را اعلام نموده اند، مناسب است روز 31 دسامبر به طور مشترک در تقویم ایران و جمهوری آذربایجان به عنوان روز همبستگی مردم دو کشور نامگذاری گردد تا اولاً زمینه سوء استفاده برخی محافل ایران ستیز جمهوری آذربایجان که معمولاً دولت این کشور از آنها تبری می جوید ، از بین رود و ثانیاً گامی عملی در مسیر گسترش روابط همه جانبه ایران و آذربایجان برداشته شود.

سخن پایانی این مطلب با مسئولین و رسانه ها استانی است و آن اینکه علیرغم گذشت چند سال از حماسه مردم تبریز در خلق یوم الله 8 دی هنوز آن گونه که شایسته است از قابلیتها، ظرفیت ها و پیامهای روشن آن در عرصه های ملی ، منطقه ای و بین المللی استفاده نگردیده ، که تحقق این مهم نیازمند همتی بلند و عزمی راسخ و نیز برنامه ریزی هوشمندانه است .

حامد گلستانی

کارشناس ارشد روابط بین الملل